

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego

(222217)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego (222217)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego (222217)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [48]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce autorskie wykonane przez zespół ekspercki.

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU.....	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji.....	9
2.7. Zawody pokrewne.....	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta poza szpitalnym oddziałem ratunkowym	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym.....	11
3.4. Kompetencje społeczne	14
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	14
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	15
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	15
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	15
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.....	17
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	17
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	18
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	19
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	19
7. SŁOWNIK POJĘĆ	21
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	21
7.2. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	24

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego 222217

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka ratunkowa.
- Pielęgniarka systemu.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych, wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w maju 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Wojciech Gostomski – Doradca Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Zofia Wiśniewska – Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, Gdańsk.
- Anna Zaremba-Duszota – Copernicus PL Sp. z o.o., Gdańsk.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Włodzimierz Walkusz – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.

Recenzenci:

- Tomasz Aszyk – Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, Kościerzyna.
- Małgorzata Zalewska – Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostródzie S.A., Ostróda.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Paweł Bagniewski – Zakładowa Organizacja Związkowa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych przy 7 Szpitalu Marynarki Wojennej, Gdańsk.
- Anna Kabala – Warszawski Uniwersytet Medyczny, Wydział Nauki o Zdrowiu, Warszawa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych ratujących życie pacjentom poszkodowanym m.in. w wypadkach komunikacyjnych, budowlanych, podczas klęsk żywiołowych, katastrof oraz w nagłych zachorowaniach zagrażających życiu.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego wykonuje pracę polegającą na sprawowaniu opieki medycznej nad pacjentami oraz udzielaniu świadczeń zdrowotnych ratujących życie. Realizuje zlecenia lekarzy w zakresie diagnostyki, leczenia, pielęgnowania i rehabilitacji pacjenta.

Niezależnie od formy opieki zdrowotnej, główne czynności pielęgniarki ratunkowej to:

- rozpoznawanie warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta,
- rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych pacjenta,
- planowanie i sprawowanie opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem,
- samodzielne udzielanie w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych,
- realizacja zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia, pielęgnowania i rehabilitacji,
- orzekanie o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych,
- edukacja zdrowotna i promocja zdrowia.

W opiece stacjonarnej – na oddziałach ratunkowych (w jednostkach organizacyjnych szpitala i systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego) czynności dotyczą osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Są to:

- przyjęcie pacjenta na oddział – Triage⁴⁹,
- ocena stanu zdrowia pacjenta w chwili nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- udzielanie pomocy w stanach nagłego zagrożenia życia⁵³,
- prowadzenie resuscytacji krążeniowo-oddechowej⁴¹ człowieka dorosłego i dziecka w stanach nagłych,
- prowadzenie farmakoterapii⁴⁰ w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- przygotowanie pacjenta do badań diagnostycznych i zabiegów operacyjnych,
- uczestniczenie w badaniach diagnostycznych,
- przygotowanie pacjenta do pobierania i pobranie materiału do badań,
- wykonywanie zleceń lekarskich,
- podawanie leków bez zlecenia lekarskiego zgodnie z Ustawą o Zawodzie Pielęgniarek i Położnych,
- współpraca z członkami zespołu terapeutycznego szpitalnego oddziału ratunkowego; kierowanie podstawowym zespołem ratownictwa medycznego,
- nadzorowanie, przygotowanie i obsługa sprzętu i aparatury ratującej życie,
- prowadzenie i monitorowanie prowadzenia dokumentacji medycznych czynności ratunkowych.

W opiece przedszpitalnej:

- udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych ratujących życie pacjentom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych, budowlanych, podczas klęsk żywiołowych, katastrof i innych sytuacji zagrażających życiu,
- kierowanie akcją ratowniczą w miejscu zdarzenia jednostkowego oraz masowego do chwili przybycia służb specjalistycznych,
- kontrola i ocena działań ratunkowych.

Sposoby wykonywania pracy

Praca jest wykonywana przez kobiety i mężczyzn.

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego w swojej pracy kontaktuje się z pacjentem oraz z jego rodziną i opiekunami prawnymi, a także z zespołem terapeutycznym, w skład którego wchodzi:

- lekarz medycyny ratunkowej, anestezjolog, chirurg, neurolog, kardiolog, neurochirurg,
- ratownik medyczny,
- psycholog,
- radiolog,
- technik EKG,
- sanitariusz,
- personel laboratorium, banku krwi.

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego medycznych czynności ratunkowych, obejmujących m.in.:

- ocenę stanu pacjenta,
- wykonywanie zabiegów ratujących życie,
- podawanie niektórych leków,
- wykonywanie badań laboratoryjnych.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego wykonuje pracę w:

- szpitalnym oddziale ratunkowym,
- izbie przyjęć,
- ambulatorium chirurgicznym,
- pogotowiu ratunkowym (np. w zespołach wyjazdowych),
- lotniczym pogotowiu ratunkowym,
- dyspozytorni.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego w działalności zawodowej wykorzystuje:

- sprzęt jednorazowego użytku: igły, strzykawki, kaniule²³, próbówki do pobierania krwi i wymazów, plastry, gaziki jałowe i niejłowe, cewniki⁸, bandaże, maski tlenowe,

- sprzęt wielorazowego użytku: aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego¹⁰, pompa infuzyjna, aparat do szybkiego toczenia płynów, nebulizator, stetoskop⁴⁵,
- urządzenia służące opiece nad pacjentem: sprzęt do przewożenia pacjentów, rolki do przekładania chorych, łóżka szpitalne, wózki transportowe,
- sprzęt do przywracania, podtrzymywania i monitorowania funkcji życiowych pacjentów: defibrylator¹¹, urządzenie do kompresji klatki piersiowej, respirator, kardiomonitor²⁵, pompy infuzyjne, aparat do podgrzewania płynów, aparat do ogrzewania wyziębionych pacjentów, ssak, maska twarzowa³⁰, worek Ambu⁵¹,
- urządzenia do szybkiej analizy parametrów życiowych: analizator badań krytycznych², glukometr¹⁷, termometr, aparat EKG,
- ostry sprzęt medyczny: zestawy do szycia, zestawy do drenażu¹³ jamy opłucnej, zestaw do konikopunkcji²⁸, igła doszpikowa BIG²¹,
- sprzęt do intubacji pacjenta: laryngoskop²⁹, fiberoskop¹⁵, łyżka do intubacji, maska krtaniowa, rurka intubacyjna⁴² i prowadnica, rurka ustno-gardłowa, kleszcze Magilla²⁷, cewniki do odsysania, stabilizator rurki intubacyjnej,
- środki ochrony osobistej: fartuchy ochronne, maski, rękawice, okulary ochronne,
- sprzęt do czyszczenia i dezynfekcji: płyny do dezynfekcji, kuwety do moczenia narzędzi i sprzętu, szczotki do mycia narzędzi,
- sprzęt biurowy: komputer, drukarka.

Organizacja pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego w działalności zawodowej:

- wykonuje obowiązki zgodnie z przyjętymi standardami i procedurami,
- podlega konieczności stosowania odzieży ochronnej,
- świadczy pracę zazwyczaj w pomieszczeniach,
- pracuje 6 - 12 godzin na dobę, praca odbywa się w dni powszednie i święta, w systemie zmianowym,
- pracuje samodzielnie lub zespołowo (w zależności od miejsca wykonywania pracy oraz zakresu obowiązków).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego może wykonywać zawód:

- na podstawie umowy o pracę,
- na podstawie umowy cywilnoprawnej,
- w ramach wolontariatu,
- w ramach praktyk zawodowych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego może być narażona na zagrożenia:

- biologiczne – zakłucia, skaleczenia, zanieczyszczenia skóry i błon śluzowych krwią lub innym materiałem biologicznym pochodzącym od pacjenta (ekspozycja na HBV¹⁸, HIV²⁰, HCV¹⁹, gruźlicę i inne choroby zakaźne),
- wynikające z czynników chemicznych i należących do tej grupy czynników drażniących i alergizujących – chemioterapia, środki dezynfekcyjne, alergia na składniki gumy (rękawiczki medyczne) i niektóre metale,
- fizyczne – pole elektromagnetyczne, promieniowanie (jonizujące, podczerwone, laserowe), ultradźwięki, hałas, drgania mechaniczne, potknięcia, upadki,
- mechaniczne – obciążenie statyczne układu ruchu, praca wymagająca ruchów monotypowych, powtarzalnych w długich przedziałach czasowych, długotrwały ucisk na tkanki i struktury narządu ruchu, przenoszenie i dźwiganie pacjentów, wykonywanie pracy w zbyt małej przestrzeni, obsługa aparatury medycznej,

- psychiczne – stres, ataki werbalne i niewerbalne, pacjentów nawet przemoc fizyczna,
- wynikające z pracy zmianowej – pracy w nocy.

Do najczęściej występujących schorzeń wynikających z wykonywania pracy w charakterze pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa ratunkowego można zaliczyć m.in.:

- choroby alergiczne skóry,
- zakażenie wirusem WZW,
- przewlekłe choroby układu nerwowego,
- przewlekłe choroby układu wzrokowego,
- alergiczny nieżyt nosa,
- astmę oskrzelową,
- przewlekłe choroby narządu ruchu, w tym zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów,
- zespół stresu przewlekłego,
- zespół wypalenia zawodowego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- sprawność układu mięśniowo-ruchowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu równowagi,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu dotyku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- zmysł równowagi,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- percepcja kształtów,
- zręczność rąk i palców,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- powonienie,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolności organizacyjne,
- szybki refleks i adekwatna reakcja,
- zdolność pracy w zespole,
- poczucie estetyki;

w kategorii cech osobowościowych

- dokładność, sumienność, rzetelność,
- cierpliwość, wyrozumiałość, życzliwość,
- dobroć, empatia,
- systematyczność,
- kreatywne podejście do rozwiązywania problemów.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** brak jest specyficznych wymagań zdrowotnych.

Przeciwwskazaniami uniemożliwiającymi pracę w zawodzie są:

- choroby prowadzące do utraty świadomości (np. cukrzyca, epilepsja),
- zaburzenia układu nerwowego, równowagi, sprawności sensomotorycznej,
- zaburzenia układu krążenia,
- nosicielstwo chorób zakaźnych,
- upośledzenie umysłowe i zaburzenia psychiki.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** wymagane jest posiadanie wykształcenia wyższego pierwszego stopnia oraz ukończenie lub odbywanie kursu kwalifikacyjnego bądź specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego. Placówki kształcące pielęgniarki to uniwersytety medyczne i inne uczelnie wyższe, prowadzące kształcenie na kierunku pielęgniarstwo.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu pielęgniarki niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. System kształcenia pielęgniarek przewiduje edukację w ramach kursów kwalifikacyjnych i specjalizacji. Pozytywne ukończenie kursu kwalifikacyjnego pozwala na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa ratunkowego, natomiast specjalizacja rozszerza kompetencje i umiejętności specjalistyczne oraz uprawnia do tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego.

W zakresie oczekiwań pracodawcy preferowane jest posiadanie:

- tytułu magistra pielęgniarstwa;
- tytułu specjalisty pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki lub innej specjalizacji mającej zastosowanie w medycynie ratunkowej;

a także ukończenie:

- kursów specjalistycznych mających zastosowanie w medycynie ratunkowej, np. w zakresie:
 - resuscytacji krążeniowo-oddechowej (RKO);
 - wykonania i interpretacji zapisu elektrokardiograficznego u dorosłych;
 - wywiadu i badan fizykalnych⁶;
 - wykonania konikopunkcji, odbarczenia odmy przeźnej³⁶ oraz wykonania dojścia doszpikowego¹²;
 - resuscytacji oddechowo-krążeniowej noworodka;
 - szczepień ochronnych;
 - ordynowania leków i wypisywania recept;
- kursów kwalifikacyjnych w zakresie pielęgniarstwa ratunkowego, anestezjologicznego i intensywnej opieki, chirurgicznego, kardiologicznego, pediatricznego.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego może:

- zajmować samodzielne stanowisko związane z pielęgniarstwem,
- zajmować stanowisko pielęgniarki koordynującej, oddziałowej, nadzorując pracę zespołu pracowników (po zdobyciu niezbędnego doświadczenia zawodowego),
- awansować na stanowisko przełożonej pielęgniarek, naczelniej lub dyrektora do spraw pielęgniarstwa i organizacji opieki (zależnie od posiadanego stażu pracy oraz kwalifikacji zawodowych),
- zdobywać i poszerzać swoją wiedzę na różnego rodzaju specjalizacjach, kursach (specjalistycznych, kwalifikacyjnych, doszkalających),
- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych.

WAŻNE:

Zgodnie z Ustawą o zawodach pielęgniarki i położnej i Kodeksem Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej, pielęgniarka ma obowiązek ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) kompetencje zawodowe **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa ratunkowego** można potwierdzić poprzez:

- posiadanie prawa wykonywania zawodu, którego rejestr prowadzą Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych,
- posiadanie tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego.

Dodatkowo pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego może uczestniczyć w kursach kwalifikacyjnych. Jest to rodzaj kształcenia, który ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych, wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Zarówno szkolenia specjalizacyjne (specjalizacja), jak i kursy kwalifikacyjne kończą się egzaminem i otrzymaniem odpowiedniego certyfikatu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka – specjalista organizacji i zarządzania	222201
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego	222204
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa kardiologicznego	222207
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego	222208
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neurologicznego	222210
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania	222219
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego	222221
Pielęgniarka – specjalista promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	222222

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Organizowanie i udzielanie pomocy w wypadkach, wypadkach masowych⁵² oraz podczas katastrof.
- Z2 Ocenianie i monitorowanie pacjenta w opiece przedszpitalnej w stanie zagrożenia życia.
- Z3 Postępowanie w innych, zewnętrznych stanach zagrożenia życia.
- Z4 Organizowanie pracy w szpitalnym oddziale ratunkowym.
- Z5 Realizowanie opieki w kardiologicznych stanach zagrożenia życia²⁴.
- Z6 Realizowanie opieki w stanach zagrożenia życia w ginekologii i położnictwie.
- Z7 Realizowanie opieki w stanach zagrożenia życia i zdrowia dzieci.
- Z8 Realizowanie opieki w pozostałych stanach zagrożenia życia.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta poza szpitalnym oddziałem ratunkowym

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta poza szpitalnym oddziałem ratunkowym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Organizowanie i udzielanie pomocy w wypadkach, wypadkach masowych oraz podczas katastrof	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Definicje wypadku, wypadku masowego i katastrofy; - Przepisy regulujące zasady bezpiecznego udzielania pomocy w wypadkach masowych i katastrofach; - Organizację pracy służb ratunkowych na miejscu katastrofy; - Zasady koordynowania służb ratunkowych na miejscu wypadku masowego i katastrofy	- Identyfikować rodzaj zdarzenia (wypadek, katastrofa); - Zabezpieczać miejsca wypadku, wypadku masowego, katastrofy; - Stosować właściwe <u>środki ochrony osobistej</u>⁴⁷ i zachować środki ostrożności w miejscu wypadku, wypadku masowego i katastrofy; - Koordynować akcję medycznych czynności ratunkowych;

z uwzględnieniem efektywnego przepływu informacji; • Systemy segregacji medycznej mające zastosowanie na miejscu wypadku i katastrofy; • Zasady współpracy pogotowia ratunkowego ze szpitalnym oddziałem ratunkowym, Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym.	• Prowadzić <u>segregację medyczną</u>⁴³ poszkodowanych, uwzględniając różne systemy segregacji; • Prowadzić ewakuację z miejsca wypadku, zdarzenia masowego, katastrofy; • Udzielać wsparcia psychicznego poszkodowanym; • Współpracować i komunikować się ze szpitalnym oddziałem ratunkowym, Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym.
---	--

Z2 Ocenianie i monitorowanie pacjenta w opiece przedszpitalnej w stanie zagrożenia życia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady wstępnej oceny stanu chorego; • <u>Objawy patologiczne</u>³³ dotyczące stanu ogólnego pacjenta i funkcjonowania poszczególnych układów człowieka; • Cechy bólu ostrego i przewlekłego; • Stany bezpośredniego zagrożenia życia; • Zasady szybkiego <u>badania urazowego</u>⁷; • Zasady monitorowania stanu chorego we wstrząsie w zależności od mechanizmu; • Skale służące do oceny stanu pacjenta nieurazowego i urazowego (np.: <u>GCS</u>¹⁶, <u>ISS</u>²², <u>APACHE II</u>⁴); • Najczęściej stosowane systemy segregacji <u>START</u>⁴⁶ oraz segregacji dzieci Jump START.	• Dokonywać wstępnej oceny stanu zdrowia pacjenta; • Przeprowadzać wstępne badanie pacjenta urazowego oraz rozpoznać objawy patologiczne, uwzględniając poszczególne układy, narządy; • Rozpoznawać ból ostry i przewlekły; • Rozpoznawać stan bezpośredniego zagrożenia życia; • Wykonywać wstępne badanie urazowe; • Monitorować stan pacjenta we wszystkich etapach działań ratunkowych; • Posługiwać się podstawowymi skalami oceny stanu pacjenta stosowanymi w ratownictwie; • Przeprowadzać wstępną segregację poszkodowanych.

Z3 Postępowanie w innych, zewnętrznych stanach zagrożenia życia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przyczyny powstawania krwawień i krwotoków; • Algorytm postępowania na miejscu zdarzenia w zależności od rodzaju zatrucia; • Stopnie oceny oparzeń i odmrożeń; • Mechanizm hipotermii; • Następstwa porażenia prądem lub piorunem; • Procedury układania i unieruchamiania chorego w optymalnej pozycji przed i podczas transportu do szpitala.	• Udzielać pomocy w krwawieniach i krwotokach; • Rozpoznawać i dobierać algorytm postępowania do rodzaju zatrucia; • Udzielać pomocy poszkodowanym z oparzeniem, odmrożeniem w zależności od stopnia uszkodzeń; • Zabezpieczać chorego w hipotermii; • Udzielać pierwszej pomocy pacjentowi porażonemu prądem lub piorunem; • Układać i unieruchamiać chorego w optymalnej pozycji przed i podczas transportu do szpitala.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym

Kompetencja zawodowa Kz2: Organizowanie i realizowanie opieki w sytuacji zagrożenia życia pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Organizowanie pracy w szpitalnym oddziale ratunkowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zakres obowiązków oraz standardy i procedury obowiązujące w pielęgniarstwie; • Właściwą kolejność wykonywanych czynności pielęgniarstkich z uwzględnieniem ergonomii pracy; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie wykonywanych czynności; • Zastosowanie narzędzi, urządzeń, środków czystości, dezynfekcyjnych oraz ochrony osobistej; • Procedury przyjęcia pacjenta na oddział w trybie nagłym i planowym; • Procedury dotyczące użytkowania i codziennego testowania sprzętu ratującego życie; • Procedury segregacji odpadów medycznych; • Procedurę dotyczącą <u>ekspozycji zawodowej</u>¹⁴; • Zasady prowadzenia dokumentacji pielęgniarstkiej i medycznej.	• Planować pracę zgodnie z swoim zakresem obowiązków oraz obowiązującymi standardami i procedurami; • Planować swoją pracę, uwzględniając zasady ergonomii pracy; • Stosować zasady BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska w zakresie realizowania procesu pielęgnowania; • Przygotowywać odpowiednie narzędzia i środki czystości do wykonywania czynności pielęgnacyjnych; • Przyjmować pacjenta na oddział zgodnie z obowiązującymi procedurami; • Przeprowadzać testy odpowiednich urządzeń ratujących życie; • Przeprowadzać segregację odpadów medycznych; • Wdrażać procedurę ekspozycji zawodowej; • Prowadzić dokumentację pielęgniarstką (m.in. kartę gorączkową, monitorowania wkluć, odleżyn) i medyczną.

Z5 Realizowanie opieki w kardiologicznych stanach zagrożenia życia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady postępowania w stanach zagrożenia życia pochodzenia sercowego; • Zasady planowania opieki nad pacjentem w zależności od stanu zagrożenia życia pochodzenia sercowego; • Wytyczne dotyczące postępowania w poszczególnych stanach chorobowych układu krążenia (<u>ostрым zespołem wieńcowym</u>³⁸, <u>nadciśnieniu tętniczym</u>³¹, <u>arytmii</u>⁵); • Sposoby monitorowania stanu chorego metodami bezprzrządowymi oraz za pomocą aparatury; • Procedurę przygotowania chorego do badań inwazyjnych; • Procedurę postępowania z pacjentem z zaburzeniami rytmu serca; • Zasady i sposoby przygotowania opieki w trakcie i po badaniach diagnostycznych oraz procedurach leczniczych.	• Udzielać pomocy w stanach zagrożenia życia pochodzenia sercowego; • Planować opiekę pacjenta w stanie zagrożenia życia pochodzenia sercowego; • Postępować zgodnie z wytycznymi w poszczególnych stanach chorobowych układu krążenia; • Monitorować stan chorego metodami bezprzrządowymi oraz za pomocą aparatury; • Przygotowywać chorego do procedury <u>angioplastyki wieńcowej</u>³ w warunkach SOR; • Przygotowywać pacjenta do procedury <u>kardiowersji elektrycznej</u>²⁶ i sprawować opiekę po wykonanym zabiegu; • Dostosowywać opiekę pielęgniarstką do potrzeb pacjenta w trakcie i po badaniach diagnostycznych oraz procedurach leczniczych.

Z6 Realizowanie opieki w stanach zagrożenia życia w ginekologii i położnictwie	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Schemat wywiadu ginekologicznego;	• Przeprowadzać wywiad ginekologiczny;

• Zasady postępowania w stosunku do kobiety zgwałconej; • Procedury postępowania z pacjentką w ciąży <u>pozamaciczej</u>⁹; • Zasady postępowania w poronieniu; • Etapy i objawy poszczególnych okresów porodu siłami natury; • Zasady postępowania z kobietą w ciąży z obrażeniami brzucha; • Algorytm prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej w zakresie podstawowych i zaawansowanych czynności ratunkowych wobec kobiety w ciąży; • Procedurę przygotowania kobiety w ciąży do cięcia cesarskiego w trybie nagłym i ratunkowym.	• Wdrażać procedury postępowania wobec kobiety zgwałconej; • Rozpoznawać objawy ciąży pozamaciczej; • Rozpoznawać krwawienie lub krwotok z dróg rodnych oraz realizować procedurę postępowania w sytuacji poronienia; • Zapewniać bezpieczeństwo <u>położnicy</u>³⁹ i noworodka w trakcie porodu (ochrona przed wychłodzeniem, zakażeniem, krwotokiem); • Udzielać pierwszej pomocy kobiecie w ciąży z obrażeniami brzucha; • Prowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową w zakresie podstawowych i zaawansowanych czynności ratunkowych wobec kobiety w ciąży; • Przygotować kobietę w ciąży do cięcia cesarskiego w trybie nagłym i ratunkowym.
--	--

Z7 Realizowanie opieki w stanach zagrożenia życia i zdrowia dzieci

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Sposoby i cel monitorowania podstawowych funkcji życiowych dziecka; • Zasady i sposoby udrożniania dróg oddechowych u dziecka; • Zasady wykonania wentylacji techniką usta-usta, usta-nos u noworodka; • Zasady i sposoby wykonania uciśnięć klatki piersiowej noworodka prowadzonych przez jednego lub dwóch ratowników; • Miejsca i sposoby kaniulacji naczyń w stanach nagłego zagrożenia życia noworodka; • Zasady tlenoterapii biernej i czynnej u noworodka; • Zasady użycia defibrylatora manualnego i automatycznego defibrylatora zewnętrznego – <u>AED</u>¹ u dzieci; • Objawy wstrząsu u dzieci i zasady różnicowania działań ratunkowych w zależności od rodzaju wstrząsu; • Zasady rozpoznania i postępowania z pacjentem pediatrycznym w urazach; • Zasady przetaczania krwi i preparatów krwiotwórczych u niemowląt i dzieci; • Metody i techniki leczenia przeciwbólowego stosowanego u dzieci.	• Monitorować podstawowe funkcje życiowe dziecka; • Udrażniać drogi oddechowe dziecka; • Prowadzić wentylację noworodka za pomocą worka AMBU z maską twarząwą; • Prowadzić uciśnięcia klatki piersiowej noworodka (jeden lub dwóch ratowników); • Zapewniać dostęp naczyniowy w stanach nagłego zagrożenia życia u noworodka, z uwzględnieniem kaniulacji żyły pępowinowej; • Prowadzić <u>tlenoterapie</u>⁴⁸ bierną i czynną u noworodka; • Prowadzić defibrylację za pomocą AED; • Rozpoznawać objawy wstrząsu u dzieci i zróżnicować działania ratunkowe w zależności od jego rodzaju; • Dobierać i stosować techniki unieruchomienia ze szczególnym uwzględnieniem urazów kręgosłupa u dzieci; • Rozpoznawać i podejmować działania zapobiegające w przypadku pojawienia się pierwszych objawów <u>odczynów poprzetoczeniowych</u>³⁵ u pacjenta pediatrycznego; • Prowadzić terapię niwelującą ból u dzieci w stanie zagrożenia życia.

Z8 Realizowanie opieki w pozostałych stanach zagrożenia życia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Rodzaje i podział stanów zagrożenia życia pochodzenia oddechowego w zależności od przyczyny;	• Dobierać odpowiednie działania dotyczące diagnozowania w różnych postaciach <u>ostrej niewydolności oddechowej</u>³⁷;

• Zagrożenia i konsekwencje stanu astmatycznego, przewlekłej zaostrzonej choroby płuc, niekardiogennego obrzęku płuc, zapalenia płuc, zatorowości płucnej; • Algorytm postępowania z chorym nieprzytomnym; • Skale Glasgow/AVPU służące do oceny świadomości pacjenta; • Zasady i algorytmy postępowania z pacjentem z chorobami neurologicznymi; • Zasady postępowania w stanach zagrożenia życia u pacjenta z chorobą nowotworową; • Procedury w przypadkach: umyślnych samouszkodzeń, usiłowania samobójstwa, jak również postępowania z chorym agresywnym, z depresją i w wieku podeszłym; • Procedurę postępowania w ostrych stanach alergicznych; • Rodzaje wstrząsów w zależności od jednostki chorobowej; • Rodzaje ostrych stanów zapalnych.	• Realizować doraźne działania terapeutyczne w takich stanach jak: <u>stan astmatyczny</u>⁴⁴, przewlekła zaostrzona choroba płuc, niekardiogenny <u>obrzęk płuc</u>³⁴, zapalenie płuc, zatorowość płucna; • Stosować algorytm postępowania z chorym nieprzytomnym; • Oceniać świadomość za pomocą skali Glasgow/AVPU; • Rozpoznawać objawy <u>udar</u>⁵⁰ niedokrwiennej i krwotocznej mózgu, obrzęku mózgu, zespołu wzmożonego ciśnienia śródczaszkowego, <u>napadu padaczki</u>³²; • Rozpoznawać stany zagrożenia życia u pacjenta z chorobą nowotworową i podejmować adekwatne działania terapeutyczne; • Wdrażać procedury postępowania w przypadkach: umyślnych samouszkodzeń, usiłowania samobójstwa, depresji, chorego agresywnego i w wieku podeszłym; • Realizować procedurę postępowania w ostrych stanach alergicznych; • Rozpoznawać i monitorować przebieg wstrząsu w zależności od rodzaju; • Rozpoznawać ostre stany zapalne wymagające szybkiej interwencji chirurgicznej.
---	---

3.4. Kompetencje społeczne

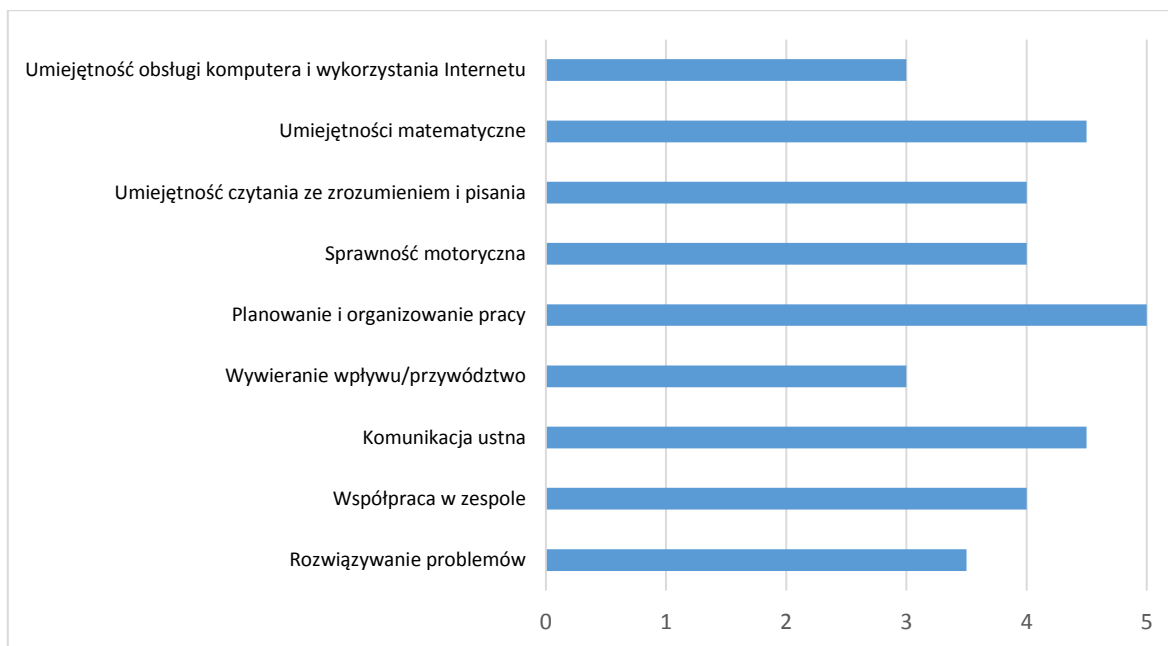
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie, życie pacjentów i poszkodowanych) oraz za powierzony sprzęt i narzędzia medyczne wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji działania własnego i oceny osób, którymi kieruje w zakresie realizacji zadań zawodowych właściwych dla procesu pielęgnowania.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami, procedurami i standardami w pracy pielęgniarki.
- Podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie ciągłego doskonalenia jakości usług pielęgniarstwa ratunkowego.
- Szanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zatrudnienie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego** oferują:

- szpitale,
- przychodnie,
- szkoły,
- sanatoria,
- zakłady opiekuńczo-lecznicze,
- organizatorzy kolonii dla dzieci,
- punkty pomocy w przypadku klęsk żywiołowych.

Miejscom zatrudnienia najczęściej są:

- szpitalne oddziały ratunkowe,
- pogotowie ratunkowe – zespoły wyjazdowe,
- dyspozytornie,
- izby przyjęć,
- ambulatoria chirurgiczne,
- oddziały intensywnej opieki medycznej,
- wszystkie inne oddziały szpitalne, ponieważ program specjalizacji pielęgniarki ratunkowej zawiera postępowanie w stanach zagrożenia życia z każdej dziedziny: pediatrii, ginekologii, kardiologii, chirurgii.

Pielęgniarka ratunkowa może też znaleźć pracę w jednostkach administracji publicznej różnych szczebli (np. urzędach marszałkowskich) oraz w instytucjach naukowo-badawczych, zajmujących się rozwojem pielęgniarstwa. Istnieje możliwość pracy w charakterze wykładowcy na uczelniach wyższych, w kształceniu podyplomowym oraz zatrudnienia w samorządzie zawodowym.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce kształcą się pielęgniarki na uniwersytetach i w zawodowych szkołach wyższych.

Szkolenie

Placówki oferujące szkolenie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego**:

- Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych,
- ośrodki kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych,
- firmy farmaceutyczne, izby pielęgniarstwa (w ramach organizowanych konferencji),
- pracodawcy (w ramach szkoleń wewnątrzzakładowych),
- firmy farmaceutyczne.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie miesięczne brutto pielęgniarek ratunkowych waha się od 2500 zł do 6000 zł w przeliczeniu na pełen etat. Większość pielęgniarek ratunkowych osiąga zarobki w dolnej części tego przedziału.

Wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie pielęgniarki ratunkowej jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników:

- stażu pracy,
- wykształcenia,
- usytuowanie geograficznego danego zakładu pracy,
- referencyjności danej placówki służby zdrowia,
- indywidualnych rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcą,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Wynagrodzenie miesięczne brutto pielęgniarek zajmujących stanowisko kierownicze waha się w granicach od 3500 zł do 6000 zł.

Niektórzy pracodawcy oferują swoim pracownikom świadczenia pozapłacowe w postaci refundacji szkoleń, udziału w konferencjach branżowych, szkoleń językowych, bezpłatnych wejść na zajęcia sportowe, dodatkowego ubezpieczenia na życie, imprez integracyjnych, dodatkowych pakietów medycznych dla pracownika i jego rodziny.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Zawód mogą wykonywać osoby z następującymi rodzajami niepełnosprawności – pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska pracy (pod względem technicznym i organizacyjnym) do rodzaju niepełnosprawności:

- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze; wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R); wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcz, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych;
- z epilepsją (06-E) – mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aure, nie powodują zbyt dużego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu, a przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej. Mogą być one zatrudnione warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby;
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień 30.06.2018 r.

- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 916).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2195, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1371, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1155).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 882, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1261, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 19 czerwca 1996 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy przygotowywaniu, podawaniu i przechowywaniu leków cytostatycznych w zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 80, poz. 376, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Anders J.: Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo-oddechowa. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2011.
- Brongel L.: Złota godzina. Wydawnictwo Medyczne, Kraków 2007.
- Chazan B., Leibschan J. (red.): Postępowanie w nagłych stanach w położnictwie i ginekologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002.
- Ciećkiewicz J.: Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2010.
- Jakubaszko J. (red.): ABC postępowania w urazach. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2003.
- Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa – nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014.
- Jakubaszko J.: Medycyna ratunkowa wieku dziecięcego. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2003.
- Kaszuba D., Nowicka A. (red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.
- Kowalczyk M., Rump S., Kołaciński Z.: Medycyna katastrof chemicznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Kózka M., Rumian B., Maślanka M.: Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Krajewska-Kułak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wyd. Czelej, Lublin 2008.
- Kruszyński Z.: Anestezja położnicza i położnicze stany nagłe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2006.
- Panasiuk L., Król M., Szponar E., Szponar J.: Ostre zatrucia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Stopfkuchen H.: Nagłe zagrożenia zdrowotne u dzieci. Postępowanie ratunkowe. Wyd. MedPharm Polska, Warszawa 2010.
- Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007.
- Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Aktualne standardy w kardiologii: <http://www.ptkardio.pl>
- Europejska Federacja Stowarzyszeń Pielęgniarek: <http://www.efnweb.eu>
- Magazyn Pielęgniarki i Położnej: <http://www.nursing.com.pl>
- Międzynarodowa Rada Pielęgniarek: <http://www.icn.ch>
- Ministerstwo Zdrowia: <http://www2.mz.gov.pl/wwwmz>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl>
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Gdańsku: <http://www.oipip.gda.pl>
- Pielęgniarki pielęgniarstwo i położnictwo w praktyce: <http://www.pielegniarki.com.pl>
- Polskie Towarzystwo Pielęgniarstwa Ratunkowego: <http://www.ptpr.org.pl>
- Problemy Pielęgniarstwa: <http://www.pp.viamedica.pl>
- Portal Pielęgniarek i Położnych: <http://www.pielegniarki.info.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Raport Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych „Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego w świadczenia pielęgniarek i położnych”: http://nipip.pl/wp-content/uploads/2017/03/Raport_druk_2017.pdf
- Portal Pielęgniarek i Położnych: <http://www.pielegniarki.info.pl>
- Rynek Zdrowia: <http://www.rynekzdrowia.pl>
- Służba Zdrowia: <http://www.sluzbazdrowia.com.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stowarzyszenie Pacjentów Oddech: <http://www.oddech.org/badania>
- Światowa Organizacja Zdrowia: <http://www.who.int>
- Wydawnictwo Czelej Sp. z o.o.: <https://czelej.com.pl>
- Wydawnictwo Lekarskie PZWL: <http://www.pzwl.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zakres kompetencji pielęgniarki specjalisty. Zalecenia Międzynarodowej Rady Pielęgniarek: http://www.ICN_Zarys_Komp_Piel_Spec_2010.pdf

7. SŁOWNIK POJĘĆ**7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)**

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).

Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	AED	Automatyczny defibrylator zewnętrzny (automated external defibrillator).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	Analizator badań krytycznych	Służy do badania witalnych parametrów krytycznych. Najczęściej badane są parametry: gazometrii, metaboliczne, oksymetryczne oraz elektrolity.	Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
3	Angioplastyka wieńcowa	Zabieg, który polega na poszerzeniu naczyń krwionośnych, które zostały zwężone lub zamknięte w wyniku miażdżycy. Angioplastykę tętnic wieńcowych wykonuje się w ten sposób, że w miejsce zwężenia tętnicy wieńcowej wprowadza się cewnik ze specjalnym balonem, który powoduje rozciągnięcie ściany naczynia. Gdy wynik tego zabiegu jest niewystarczający, można użyć protez wewnątrzwieńcowych, czyli tzw. stentów (stalowych siateczek)	Kaszuba D., Nowicka A. (red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011
4	APACHE II	Skala służąca do oceny ciężkości stanu u osób dorosłych.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
5	Arytmia	Zaburzenia pracy serca.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	Badanie fizykalne	Część badania lekarskiego oraz pielęgniarckiego składająca się z oglądania, omacywania, opukiwania i osłuchiwania. Może dotyczyć struktur anatomicznych ciała lub też ich funkcji.	Krajewska-Kuśak E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarce i położnych, Wyd. Czelej, Lublin 2008
7	Badanie urazowe	Badanie wykonywane w celu stwierdzenia, jakie obrażenia odniósł poszkodowany i które z nich zagrażają jego życiu. Ocenia się stan szyi, klatki piersiowej, brzucha i kończyn.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
8	Cewnik	Cienka rurka z tworzywa sztucznego wprowadzana do pęcherza w celu odprowadzenia moczu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
9	Ciąża pozamaciczna	Ciąża, w której zapłodnione jajo płodowe ulega implantacji poza błoną śluzową jamy macicy.	Kruszyński Z.: Anestezja położnicza i położnicze stany nagłe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2006
10	Cięśnienie tętnicze	Cięśnienie wywierane przez krew na ścianki tętnic, przy czym rozumie się pod tą nazwą ciśnienie w największych tętnicach, np. w tętnicy w ramieniu. Jest ono wyższe niż ciśnienie krwi wywierane na ścianki żył.	Kaszuba D., Nowicka A. (red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011

11	Defibrylator	Urządzenie medyczne, służące do przeprowadzania zabiegu defibrylacji serca.	Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa – nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
12	Dojście doszpikowe	Proces iniekcji odbywającej się bezpośrednio do jamy szpikowej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Drenaż	Odprowadzanie treści płynnych z pewnych narządów lub obszarów ciała do innych lub części ciała chorego. Do wykonania drenażu służą dreny i cewniki, które różnią się zarówno budową jak i zastosowaniem.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
14	Ekspozycja zawodowa	Ekspozycja na materiał potencjalnie zakaźny, do której doszło w związku z wykonywaną pracą (uszkodzenie skóry – zakłucie, skaleczenie, zachłapanie błon śluzowych, zachłapanie skóry uszkodzonej (pęknięcia, otarcia, zmiany zapalne) lub nieuszkodzonej, ugryzienia).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
15	Fiberoskop	Aparat służący do oglądania trudno dostępnych miejsc.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	GCS	Skala używana w medycynie do oceny poziomu przytomności pacjenta.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
17	Glukometr	Przenośne urządzenie diagnostyczne służące do pomiaru i bieżącego odczytu poziomu glukozy we krwi włośniczkowej, pobieranej zwykle z opuszków palców lub płatków uszu.	Krajewska-Kułać E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarstwa i położnych. Wyd. Czelej, Lublin 2008
18	HBV	Wirus zapalenia wątroby typu B.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
19	HCV	Wirus zapalenia wątroby typu C.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
20	HIV	Wirus z rodzaju lentiwirusów, z rodziny retrowirusów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	Igła doszpikowa BIG	Półautomatyczna igła doszpikowa.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
22	ISS	Wskaźnik ciężkości urazu służący do oceny skutków anatomicznych mnogich i wielonarządowych obrażeń ciała z uwzględnieniem lokalizacji urazu.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
23	Kaniula	Plastikowa rurka umieszczana przy pomocy stalowej igły tymczasowo w żyłę. Jej część zewnętrzna pozwala na przyłączenie strzykawki lub kroplówki. Dzięki kaniuli pacjent może otrzymywać dożylnie lekarstwa bez konieczności każdorazowego wykonywania nowego wkłucia. Potoczne określenie to wenflon.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
24	Kardiologiczne stany zagrożenia życia	Stany chorobowe wywołane zaburzeniami pracy serca.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
25	Kardiomonitor	Kardiomonitor służy do monitorowania podstawowych funkcji życiowych pacjenta.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

26	Kardiowersja elektryczna	Zabieg medyczny, którego celem jest przywrócenie prawidłowego rytmu serca.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
27	Kleszcze Magilla	Wygięte kleszcze do zastosowania w jamie ustno - gardłowej. Stosowane do ustalenia pozycji rurki przy intubacji nosowej lub do wprowadzenia sondy żołądkowej.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
28	Konikopunkcja	Ratunkowa procedura chirurgiczna polegająca na nakłuciu/nacięciu skóry i umieszczonego pod nią więzadła pierścienno - tarczowego przy pomocy gotowego zestawu. W powstały kanał wprowadza się do tchawicy rurkę, przez którą prowadzi się wentylację. Metodę stosuje się wówczas, gdy inne sposoby wentylacji są nieskuteczne.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
29	Laryngoskop	Instrument umożliwiający dokładne obejrzenie krtani w celach diagnostycznych oraz w celu założenia rurki intubacyjnej.	Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa – nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
30	Maska twarzowa	Służy do zabezpieczania osób prowadzących sztuczną wentylację metodą usta - usta.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
31	Nadciśnienie tętnicze	Nadciśnienie tętnicze to podwyższenie ciśnienia tętniczego krwi powyżej granic normy.	Definicja sformułowana przez zespół ekspertów.
32	Napad padaczki	Polega na krótkim zaniku świadomości (na przykład nieruchome wpatrywanie się w jeden punkt), aż po napady grand mal, czyli tak zwane duże (np. toniczno-kloniczne), w czasie których często występuje utrata przytomności, drgawki, ślinotok, szczykościsk, czasem szybkie ruchy gałek ocznych czy chwilowy bezdech.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
33	Objawy patologiczne	Występują w zaburzeniach czynności ustroju, wskazują na ich rodzaj i pomagają w ustaleniu rozpoznania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
34	Obrzęk płuc	Stan bezpośredniego zagrożenia życia. Wymaga natychmiastowego wezwania pogotowia, a najlepiej zespołu reanimacyjnego, bo właśnie od szybkości interwencji uzależnione jest powodzenie leczenia.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
35	Odczyn poprzetoczeniowy	Powikłania poprzetoczeniowe, stanowią różnorodną grupę niekorzystnych reakcji na przetoczenie krwi i jej składników, pojawiających się w trakcie transfuzji lub w krótkim czasie po jej zakończeniu. Niektóre z nich (np. przeniesienie zakażeń) mogą pojawić się po upływie miesięcy czy nawet lat. Stąd niezwykle istotna jest obserwacja pacjenta przed, w czasie i po zakończeniu transfuzji.	Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007

36	Odma prężna	Powstaje na skutek pęknięcia małego fragmentu tkanki płucnej, powietrze podczas wdechu przedostaje się z miąższu płucnego do jamy opłucnej. Z każdym kolejnym wdechem do tej zamkniętej przestrzeni przedostaje się kolejna porcja gazów, zwiększając ciśnienie w jamie i upośledzając rozprężanie się narządu. Zaawansowana odma wywołuje ucisk na płuco zdrowe, upośledzając jego funkcję. Leczenie polega na szybkim nakłuciu opłucnej i odprowadzeniu nadmiaru gazów.	Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa – nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
37	Ostra niewydolność oddechowa	Stan, w którym nagle dochodzi do pogorszenia zaopatrzenia organizmu w tlen.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
38	Ostre zespoły wieńcowe – OZW	Grupa schorzeń cechująca się zmianami w krążeniu wieńcowym, których wspólną cechą jest znaczne ograniczenie lub ustanie przepływu w tętnicach wieńcowych.	Kaszuba D., Nowicka A. (red.): Pielęgniarstwo kardiologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011
39	Położnica	Kobieta w dwie godziny po porodzie, od momentu rozpoczęcia połogu do 6 tygodnia po porodzie.	Bręborowicz G.H. (red.): Położnictwo i ginekologia. T. I. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
40	Prowadzenie farmakoterapii	Leczenie chorób przy użyciu leków, stosowanie leków w celu zwalczania chorób lub ich objawów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
41	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	Zespół czynności stosowanych u poszkodowanego, u którego wystąpiło podejrzenie nagłego zatrzymania krążenia, czyli ustanie czynności serca z utratą świadomości i bezdechem.	Jakubaszko J. (red.): Medycyna ratunkowa – nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
42	Rurka intubacyjna	Gładka rurka z tworzywa sztucznego wprowadzana do tchawicy przez jamę ustną lub nos w celu zapobiegania niedrożności dróg oddechowych lub niewydolności oddechowej.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
43	Segregacja medyczna	Procedura medyczna stosowana w medycynie ratunkowej, umożliwiająca służbom medycznym segregację rannych w wypadku masowym w zależności od stopnia obrażeń oraz rokowania.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
44	Stan astmatyczny	Najcięższa postać astmy oskrzelowej. Stan astmatyczny jest stanem zagrożenia życia, ponieważ może doprowadzić do ciężkiej niewydolności oddechowej, a w konsekwencji do śmierci.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
45	Stetoskop	Przyrząd diagnostyczny stosowany w medycynie, służący do osłuchiwania pacjenta, głównie jego klatki piersiowej, serca i jamy brzusznej.	Krajewska-Kułać E., Szczepański M.: Badanie fizykalne w praktyce pielęgniarek i położnych. Wyd. Czelej, Lublin 2008
46	System Start	Stosowany przez służby ratownicze. Zakłada nadanie każdemu z poszkodowanych określonego priorytetu określającego kolejność udzielania pomocy/ewakuacji. Poszkodowani zostają oznaczeni poprzez nadanie odpowiedniego koloru (czerwony, żółty, zielony, czarny) w zależności od oceny stanu dokonanej na podstawie prostych parametrów takich jak możliwość chodzenia, obecność oddechu, czas nawrotu kapilarnego, stan świadomości.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013

47	Środki ochrony osobistej	Wypożyczenie przeznaczone do noszenia bądź trzymania przez pracownika w celu ochrony przed jednym zagrożeniem lub większą liczbą zagrożeń, które mogą mieć wpływ na jego zdrowie lub bezpieczeństwo pracy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
48	Tlenoterapia	Metoda terapeutyczna polegająca na wykorzystywaniu tlenu w leczeniu poprzez zwiększenie stężenia tlenu w powietrzu wdechowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
49	Triage lub Triaż	Procedura medyczna stosowana w medycynie ratunkowej, umożliwiająca służbom medycznym segregację rannych w wypadku masowym w zależności od stopnia obrażeń oraz rokowania.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
50	Udar mózgu	Zespół objawów klinicznych związanych z nagłym wystąpieniem ogniskowego lub uogólnionego zaburzenia czynności mózgu, powstały w wyniku zaburzenia krążenia mózgowego.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
51	Worek AMBU	Przyrząd wykorzystywany w resuscytacji u pacjenta nieoddychającego lub oddychającego w sposób nieefektywny, umożliwiającymi wentylację wysokimi wartościami tlenu.	Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
52	Wypadek masowy	Jakiegokolwiek zdarzenie, w którym liczba poszkodowanych jest tak duża, że przekracza możliwości udzielenia im pełnej pomocy medycznej dostępnej na miejscu przez przybyłe na miejsce służby ratownicze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
53	Zagrożenie życia	Utrata przytomności, zatrzymanie oddechu, zatrzymanie krążenia, krwotoki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.